

Cirkulärnr:	1989:81
Diariernr:	1989:1429
Handläggare:	Paul Jönsson
Avdsek:	AK Skol
Datum:	1989-06-29
Mottagare:	Skolstyrelsen
Rubrik:	Gymnasieelevers dagliga resor. Information om Rättsfall från hovrätterna 1997 samt register 1993-1997 : RH försöksverksamhet

Gymnasieelevernas dagliga resor. Information om försöksverksamhet

Våren 1983 beslutade riksdagen att ansvaret för gymnasieelevernas dagliga resor skulle överföras från Centrala studiestödsnämnden (CSN) till länstrafikföretagen. Överförandet skedde fr o m läsåret 1983/84. Resorna skulle liksom tidigare bekostas av staten. CSN fördelar de av staten anslagna medlen mellan länstrafikföretagen.

Elevernas dagliga resor mellan bostaden och skolan sker enligt ett system som länstrafikföretaget och länets kommuner kommit överens om. Detta system kan se olika ut i de olika länen.

Vanligast torde vara att eleverna får färdbevis gällande för länets kollektivtrafik. Kontant ersättning till eleven enligt schablon förekommer också. Länstrafikföretagens ansvar för dagliga resor gäller elever 16-20 år med minst 6 km enkel färdväg till skolan.

Ansvar och bidragskonstruktion för gymnasieelevernas dagliga resor har under senare år diskuterats. I april 1986 fick CSN regeringens uppdrag att utreda alternativa sätt att tillförsäkra eleverna ersättning för sina resor mellan bostad och gymnasieskola.

Som ett led i strävan att finna nya former för ersättning till gymnasieelevernas resor har CSN - efter överläggningar med Svenska Lokaltrafikföreningen (SLTF), Kommunförbundet och Landstingsförbundet - inbjudit länstrafikföretagen till diskussioner om en 3-årig försöksverksamhet fr o m höstterminen 1989.

För försöksverksamheten gäller följande förutsättningar.

- 1 Försöksverksamheten skall bedrivas i två etapper. Den första under budgetåret 1989/90 som dock skall kunna förlängas därefter. Den andra etappen med start den 1 januari 1990 (eventuellt den 1 juli 1990).
- 2 Den totala ekonomiska ramen för statsbidrag till länstrafikföretagen för gymnasieelevernas resor under budgetåret 1989/90 anges i budgetpropositionen 1988/89.
- 3 I försöksverksamheten skall prövas effekterna i olika avseenden av att nuvarande sexkilometersgräns slopas.
- 4 CSN tecknar avtal med de länshuvudmän som är intresserade av att delta i försöksverksamheten. I avtalet regleras de närmare villkor och förutsättningar som skall gälla för försöksverksamheten.
- 5 Till de länstrafikföretag som inte vill delta i försöksverksamhetens första etapp fördelar CSN statsbidraget enligt nuvarande fördelningsprinciper.

6 Till de länstrafikföretag som inte vill delta i försöksverksamhetens andra etapp utgår inte längre något statsbidrag. Till berörda elever i dessa län kommer i stället en kontantersättning att utgå direkt från CSN.

SLTF har i särskild skrivelse informerat trafikföretagen om föreningens ståndpunkt vad beträffar den treåriga försöksverksamheten. Föreningens styrelse har bl a beslutat rekommendera trafikföretagen att teckna avtal med CSN enligt något av följande två alternativ.

ALTERNATIV I

att sexkilometersgränsen slopas

att samtliga yngre elever i gymnasial utbildning får rätt till kostnadsfria dagliga resor till och från skolan

att rätten till kostnadsfria resor kan begränsas till skoltid med rätt för eleven att köpa tilläggskort för resor under övrig tid.

ALTERNATIV II

att länstrafikföretag som så önskar bör få bibehålla någon avståndsgräns. Frågan får avgöras i förhandlingar mellan CSN och respektive länstrafikföretag

att rätten till kostnadsfria resor kan begränsas till skoltid enligt alternativ I.

Kommunförbundet har i skrivelse 1989-03-13 till CSN påpekat att de positiva effekter som ett slopande av sexkilometersgränsen kan medföra måste vägas mot andra tänkbara konsekvenser.

Förbundet framhöll i skrivelsen bl a följande:

"Kommunerna har ett faktiskt ansvar för grundskoleelevernas dagliga resor till och från skolan. Det är vanligt att avståndsgränser, differentierade efter elevernas ålder, därvid tillämpas. Det blir svårt att motivera avståndsgränser för grundskoleelever om sådana gränser inte skall existera för gymnasieelever. Slopande av avståndsgräns för gymnasieelever kan alltså leda till mycket betydande kostnadsökningar för kommunerna i deras egenskap av huvudmän för grundskolan. konsekvenserna av ett slopande av avståndsgräns för gymnasieeleverna bör därför bedömas utifrån de varierande förutsättningarna i olika delar av landet.

Mot bakgrund av vad som här anförts vill Kommunförbundet som sitt bestämda önskemål framföra att Centrala studiestödsnämnden vid överläggningar med länstrafikföretagen - på sätt som SLTFs styrelse förutsatt - accepterar att bibehållande av avståndsgräns kan inrymmas inom försöksverksamhetens ram.

Förutsättningarna för försöksverksamheten får alltså enligt förbundets mening inte leda till en indirekt statlig styrning av prioriteringar beträffande kommunal verksamhet."

Diskussioner om försöksverksamheten pågår nu mellan CSN och länstrafikföretagen. CSN har i skrivelse 1989-06-06 till länstrafikföretagen meddelat att försöksverksamhet med slopad sex-kilometersgräns kommer att genomföras i E, G och T län under budgetåret 1989/90. Vidare meddelas att ytterligare ett antal länstrafikföretag är intresserade av att påbörja försöksverksamhet fr o m budgetåret 1990/91.

Enligt underhandsbesked från CSN finns ett antal länstrafikföretag som uttryckt att de f n inte är intresserade av att slopa sex-kilometer gränsen.

Kommunförbundet följer utvecklingen och återkommer senare med ytterligare information i ärendet.

Frågor med anledning av detta cirkulär kan ställas till:

Paul Jönsson skolektionen, allmänna kommunalpolitiska avdelningen, tfn 08/772 46 30

Wilhelm Jansson gatu- och trafiksektionen, kommunaltekniska avdelningen, tfn 08/772 45 20.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Allmän kommunalpolitik
Skolektionen

Bertil Andersson

Paul Jönsson